

Sr. No. 2097

Exam. Code: 108005
Subject Code : 2490

B.A. (Hons.) - 5th Sem.

(2116)

Political Science Opt.(ii): Indian Political Thinkers

Time allowed: 3 hrs.

Max. Marks: 100

Section-A

Note: Attempt any SEVEN questions in 10-15 sentences each.
Each question carries 4 marks. (7x4=28)

1. Write two basic features of Gandhi's Ideal State.
2. Write Gandhi's views on role of Truth in Satyagraha.
3. How Gandhi defined Non-Violence?
4. Write two major writings of Ambedkar on the issue of caste and Untouchability.
5. How Ambedkar defined Social Justice?
6. Write J.P. Narayan's views on Democracy.
7. What were the reasons to give a call for 'Total Revolution' by J.P. Narayan.
8. Write J.P. Narayan's views on decentralization.
9. Write two basic features of M. N. Roy's 'New Humanism'.
10. Discuss M. N. Roy's views on revolution.

Section-B

Note: Attempt SIX questions in all, one from each Unit. Each questions carries 12 marks. (6x12=72)

Unit-I

1. Discuss the relevance of Gandhi's Ideal State. Can it be realized in practice?

PTO

Sr. No. 2097

Exam. Code: 108005
Subject Code : 2490

(2)

2. Briefly examine Gandhi's Theory of Trusteeship.

Unit-II

3. What is the contribution of Ambedkar to Indian Political Thought?

4. Discuss Ambedkar's efforts to provide social justice in India.

Unit-III

5. Briefly discuss J.P. Narayan's views on 'Total Revolution'.

6. Briefly discuss J.P. Narayan's concept of Partyless Democracy.

Unit-IV

7. Write a note on M.N.Roy's views on 'New Humanism'.

8. Briefly discuss M. N. Roy's views on Marxism.

(Punjabi Version)ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਨੋਟ: ਕੁਲ ਸਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 10-15 ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ। (7x4=28)

1. ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੇਸਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
2. ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਸੱਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।
3. ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ?
4. ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਉਤੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
5. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ?
6. ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।
7. ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸਨ?
8. ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਤੇ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।

Contd..P/3

Sr. No. 2097

Exam. Code: 108005
Subject Code : 2490

(3)

9. ਐਮ.ਐਨ.ਰਾਇ ਦੇ 'ਨਵੇਂ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ' ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- 10 ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਉਤੇ ਐਮ.ਐਨ.ਰਾਇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

ਨੋਟ: ਕੁਲ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ-ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। (6x12=72)

ਯੂਨਿਟ-1

1. ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
2. ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਟ੍ਰਸਟੀਪੁਣਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-2

3. ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?
4. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-3

5. ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਪਾਰਟੀਵਿਹੀਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-4

7. ਐਮ.ਐਨ.ਰਾਇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਐਮ. ਐਨ. ਰਾਇ ਦੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Contd...P/4

Sr. No. 2097

Exam. Code: 108005

Subject Code : 2490

(4)

(HINDI VERSION)

नोट : कुल 7 प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 10-15 वाक्यों में लिखें। प्रत्येक प्रश्न के 4 अंक हैं। (7x4=28)

भाग-1

- 1 गांधी के आदर्श राज्य की दो आधारभूत विशेषताएं लिखिए।
- 2 सत्याग्रह में सत्य की भूमिका पर गांधी के विचार लिखिए।
- 3 गांधी ने अहिंसा को कैसे परिभाषित किया।
- 4 जाति पाति और छूआछूत पर अम्बेदकर की कोई दो बड़ी कृतियाँ लिखिए।
- 5 अम्बेदकर ने समाजिक न्याय को कैसे परिभाषित किया है।
- 6 जय प्रकाश नारायण के लोकतंत्र संबंधी विचार लिखिए।
- 7 जयप्रकाश नारायण द्वारा सम्पूर्ण क्रांति के आहन के क्या कारण थे।
- 8 विकेन्द्रीकरण पर जयप्रकाश नारायण के विचार लिखिए।
- 9 एम.एन.राय के 'नये मानवतावाद' की दो आधारभूत विशेषताएं लिखिए।
- 10 क्रांति पर एम.एन.राय के विचारों की चर्चा कीजिए।

भाग-2

नोट : कुल 6 प्रश्न करें। प्रत्येक यूनिट में कम से कम एक-एक प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 12 अंक हैं। (6x12=72)

यूनिट-1

- 1 गांधी के आदर्श राज्य की प्रासंगिकता की चर्चा कीजिए। क्या इसे व्यवहार में साकार किया जा सकता है।
- 2 गांधी के ट्रस्टीशिप के सिद्धांत का संक्षेप में मूल्यांकन कीजिए।

Contd.. P/5

Sr. No. 2097

Exam. Code: 108005
Subject Code : 2490

(5)

यूनिट-2

- 3 भारतीय राजनैतिक विचारधारा को अम्बेदकर का योगदान क्या है ?
- 4 भारत में सामाजिक न्याय दिलवाने में अम्बेदकर के प्रयत्नों की चर्चा कीजिए।

यूनिट-3

- 5 जयप्रकाश नारायण के 'संपूर्ण क्रांति' पर विचारों की संक्षेप में चर्चा कीजिए।
- 6 जय प्रकाश नारायण पार्टीविहीन लोकतंत्र की अवधारणा की संक्षेप में चर्चा कीजिए।

यूनिट-4

- 7 एम.एन.राय के 'नए मानवतावाद' संबंधी विचारों पर नोट लिखिए।
- 8 एम.एन.राय के मार्क्सवाद संबंधी विचारों की संक्षेप में चर्चा कीजिए।

2097(2116)/200